

Bölünme Kimin Yararına?

Prof. Dr. Alpaslan Işıklı

Tüm Öğretim Üyeleri Derneği (TÜMÖD) Genel Başkanı

Yanlışlık, karşı karşıya bulunduğumuz sorunun “Kürt sorunu” olarak tanımlanmasıyla başlıyor. Sorun böyle tanımlanınca, ortada ülkemizin güneydoğusunda yaşayan bazı yurttaşlarımızın etnik ve ırksal özellikleriyle ilgili bazı taleplerinden kaynaklanan bir bölünme ve ayrılıkçılık hareketinin bulunduğu yanlışlığına kapılmak kolaylaşıyor. Bu yurttaşlarımız, herhangi bir etnik veya ırksal ayırımı tabi tutulmaksızın kız alıp kız verdikleri, cumhurbaşkanlığı dahil her türlü konuma ulaşabildikleri bu ülkede niçin sorun oluştursunlar? Sorunun asıl kaynağı ve özü, emperyalizmin, malum “böl ve yönet” politikasının örneklerinden birini daha gerçekleştirme yolunda, bazı ırkçı eğilimleri kışkırtarak emellerine alet etme çabasıyla ilgilidir.

Bölgelerarası gelir adaletsizliği ve bölücülük

Çok açıktır ki ülkemizde var olan bölgelerarası gelir adaletsizliği, bölücülük eğilimlerine ortam oluşturan ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Ne var ki öncelikle ulus devletin zayıflatılması ve giderek tahribi amacına hizmet eden bölücülük hareketlerini, bölgelerarası gelir adaletsizliği sorununun çözümü olarak görmenin de anlaşılır bir tarafı yoktur. Gerçek çözüm, devletin zayıflatılması veya ortadan kaldırılmasıyla değil, tam tersine daha demokratik ve daha toplumcu bir temelde güçlendirilmesiyle sağlanabilir.

Genel anlamda gelir adaletsizliği sorununun bir parçası olan bölgelerarası gelir adaletsizliğinin temel nedeni, kapitalist piyasa ekonomisinin başıboş işleyişidir. Zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapma eğilimi, serbest piyasa denilen nizamın doğasında mevcuttur. Serbest piyasada, bölgelerin barındırdığı nüfusun satınalma gücüne ve pazar, ulaşım ve nitelikli işgücü gibi unsurların coğrafi dağılımına göre yönlendirilen ekonomik faaliyetler, yoksul bölgelerde değil, görece kalkınmış bölgelerde yoğunlaşma eğilimi gösterirler. Bu durum, ancak kâr amacı yerine, ülke ve toplum yararı önceliğine göre biçimlenen kamusal nitelikte merkezi müdahalelerle önlenemez veya en azından törpülenebilir. Geri kalmış yörelere fabrika, baraj, yol, okul, hastane vs. götürme ve iktisaden zayıf durumda olanları koruyucu önlemler alma sorumluluğu ancak devletten beklenebilir, kâr önceliğiyle hareket eden müteşebbislerden değil. Nitekim bu yörelere zenginlerine (ağalarına) sağlanan teşviklerin, genellikle ülkenin kalkınmış bölgelerindeki ekonomiye katkı sağlamış veya toplumsal yararı sınırlı olan alanlara akıtılmış olması, bu durumu kanıtlamış bulunmaktadır.

Bu çok açık gerçekler ortadayken, bölücü hareketlerin izlediği devlet düşmanlığının gerçekte hangi amaca hizmet ettiğini görmemek olanaksızdır. Bunların yaptıkları, sonuç olarak, ulus devletleri ortadan kaldırma ve uluslararası sermayenin hareket alanlarını genişletme doğrultusundaki küresel planlara hizmet etmekten başka bir şey değildir.

Günümüzde tırmanışa geçmiş olan **neoliberal ideolojinin temsilcileri**, hedeflerini “**daha az devlet ve daha çok özel teşebbüs**” olarak belirlemektedirler. Bu, onların sosyal devlete karşı başlattıkları “cihat”ın ve 19. yüzyıl vahşi kapitalizmini diriltme çabalarının

ifadesidir. 26-28 Ekim tarihlerinde Diyarbakır'da toplanan DTP Kongresinin sonuç bildirgesinde de bu amaçla tam tamına örtüşen bir sloganın benimsendiğini görmekteyiz. DTP'liler "daha az devlet, daha çok toplum" sloganını yeğlemişlerdir. Bunun gerçek hayattaki anlamı "daha az devlet, daha çok uluslararası sermaye" veya "daha az ulus devlet, daha çok küresel devlet" demektir. Ancak ülkeyi bir bütün olarak küresel egemenlerin güdümüne sokmak, yani sömürgeleşmek arzusuyla yanıp tutuşanlar böyle bir sloganın peşine takılabilirler.

Ulus devleti kaçınılmaz olarak toplumun karşıtı ve onunla çelişen bir unsur olarak görme eğilimi, neoliberallerin ve onların doğal yordakçıları olan anarşistlerin geleneksel tavrıdır. Onlar, bu tutumlarıyla gerçekte devletsiz bir toplumun kurulmasına değil, küresel ölçekte yeni bir ortaçağ imparatorluğunun kurulmasına hizmet etmektedirler. Gerekli ve mümkün olan devletsiz toplum değil, demokratik ve toplum yararına işleyen bir devlet düzeninin kurulmasıdır.

DTP bildirgesinde "daha az devlet" sloganının "az yasak, çok özgürlük" sloganıyla eşlendirildiği görülüyor. Bunun da küresel sermayenin sömürü özgürlüğü önündeki son engellerin de kaldırılmasını istemekten başka bir anlamı olamaz. Bu sayede güneydoğunun suyu ve ortadoğunun petrolü üzerindeki sömürünün sınırsızlaştırılması sağlanabilecektir. Eğer amaçlanan, halkın özgürlüğü ve halkın üzerindeki yasakların kaldırılması olsaydı, öncelikle güneydoğudaki ağalık düzenine son verilmesinin akla gelmesi gerekirdi. Bunun yolu da bellidir, öncelikle köklü bir toprak reformunun gerçekleştirilmesidir. 21. yüzyılda, ülkemizin bu bölgesinde sürmekte olan çağdaş köleliğe, üzerinde yaşadığı topraklarla birlikte alınıp satılan insanların dramına ancak bu yolla son verilebilir. Oysa DTP bildirgesinde **toprak reformu**ndan söz eden tek bir satıra rastlanmamaktadır.

Kuşkusuz, sayısı belirsiz köylerin sahibi olan toprak ağalarının yönetimindeki bir partinin toprak reformunu ağzına alması çok şaşırtıcı olurdu.

Karşılıklı hatalar

Ülkemizin güneydoğusunda yaygın bir işsizliğin ve derin bir yoksulluğun hüküm sürdüğünü kimse inkâr edemez. İşsizlik ve yoksulluk ülkenin bütünü açısından giderek büyüyen ciddi bir sorundur. Ancak kaynağı bambaşka alanlarda bulunan bu sorunları, ırkçı bir açıklamaya tabi tutmak ve Türklerin Kürtleri sömürdüğü gibi teoriler icat etmek sorunu büsbütün anlaşılmasız kılmakta; tarih boyunca değişik ülkelerde defalarca görüldüğü üzere, ırkçılık bir kere daha ekonomik sistemin özünden kaynaklanan ayıbı örten bir incir yaprağı gibi işlev görmektedir. Kürt asıllı yurttaşlarımız arasında çok yoksullar olduğu gibi çok zenginler de vardır. Unutmayalım ki eski Cumhurbaşkanı Özal, çok ünlenmiş olan "Tanrı zenginleri sever" sözünü Kürt kökenli çok zengin bir iş adamının yatıyla gezintideyken söylemiştir.

Ülkemizin değişik dönemlerinde çok karanlık günlerin yaşandığı günler olmuştur. Bu dönemlerde işlenen hatalar, izlenen yanlış politikalar, karşılık olarak başka bazı hastalıkları beslemiştir. 12 Eylül döneminde insanların ana dillerinin yasaklanması, ülkenin bütünde olduğu gibi Diyarbakır hapisanelerinde uygulanan insanlık dışı muameleler, PKK'nın doğuşuna ortam hazırlayan başlıca nedenleri oluşturmuştur. Bütün bu olup bitenlerin sorumluluğunu, Türkiye Cumhuriyetinin varlığına ve onun temelinde yatan Atatürkçülüğe yüklemeye kalkışmak, çok vahim bir yanlışlık olarak karşımıza çıkmaktadır. 12 Eylülcüler, Atatürkçülükle taban tabana zıt bir misyonu yerine getirmişlerdir. Evren, daha yakın tarihlerde, federasyon fikrini savunmakla bu misyonunu sürdürmüştür. 12 Eylül, **Atatürk**'ün

devletinin değil; Atatürkçü devlete karşı, Paul Henze'nin tabiriyle, "bizim oğlanlar"ın (Our boys) eseri olarak tarihteki yerini almıştır.

Şu da var ki; halkımızın "yetmiş iki milleti bir sayan" geleneksel felsefesi, 12 Eylül döneminde bile hükmünü belli ölçüde icra etmiştir. O dönemde, hukukun en temel kuralları çiğnenmek suretiyle, çok sayıda insan, 1402 sayılı yasaya göre kamudaki görevinden uzaklaştırılmıştır. Ancak, bunlar arasında etnik kökeni dolayısıyla görevine son verilen tek bir kişi yoktur. Irkçılığın anavatanı olan Batılıların bunu anlamaları olanaklı değildir.

Paylaşmak veya bölünmek

Genel olarak baktığımızda, bölünme sorunuyla karşılaşmış olan ülkelerin akla gelen örneklerinin hepsinde bölgeler arası gelir dağılımının bozukluğunun belirgin olduğu görülür. Ülkemizde de bölgelerarası gelir dağılımının bozuk olduğunda kuşku yoktur.

Ancak, ayrılma yanlılarının çıktığı ve ayrılıkçı hareketlere kaynak oluşturan bölgeler, genel olarak varlıklı ve zengin bölgeler olmasına karşın, bizim ülkemizde bunun tersi bir durum görülmektedir. Bu durum, ülkemizdeki mevcut bölücü eğilimlerin asıl kaynağının bölgelerarası gelir dağılımındaki bozukluğun da dışında aranması gerektiğine haklılık kazandırmaktadır.

Yugoslavya'da bölücü hareketleri ilk başlatanlar ve Federasyondan ilk ayrılanlar, Slovenler ve Hırvatlar olmuştur. Yugoslav iktisatçısı Branko Horvat, onları ayrılıkçılığa iten, dolayısıyla kanlı bir iç savaşa yol açan nedenler arasında, başta Almanlar olmak üzere AB'nin egemen çevrelerinden sunulan vaatlerin payının büyük olduğunu yazmıştır. Bu çevreler, onlara, yoksul bölgeleri sırtlarından attıkları vakit, AB'ye alınabilecekleri vaadinde bulunmuştur. Nitekim Slovenya, Birliğe 2004'te alınmış; Hırvatistan ise ilk sırada bekleyenler arasındadır. (İlginçtir, Avrupa Parlamentosu Başkanı Joseph Borrell, Diyarbakır'ı ziyaretinden sonra 7 Aralık 2004 tarihli *Hürriyet* gazetesinde yer alan açıklamasında, İstanbul'un tek başına aday olması halinde AB üyesi olabileceğini ifade etmiştir.)

İtalya'da da, herhangi bir etnik veya dinsel ayrılık söz konusu olmaksızın ayrılma yanlısı olanlar, ülkenin zengin kesimini oluşturan kuzey bölgelerinde yoğunlaşmışlardır. Belçika'da ayrılma yanlısı olanlar, zengin kesimi oluşturan Flamanlardır; daha az zengin olan Walonlardan kopmak istemektedirler. İspanya'da ayrılıkçı hareketin alevlendiği bölge olan Bask bölgesi, özellikle çatışmaların başlamasından önceki dönemde ülkenin en zengin bölgesiydi.

Bu ülkelerde, zengin ve varlıklı kesimi oluşturanların ayrılma yanlısı olmalarının nedeni açık olsa gerektir. Onlar, sahip oldukları ayrıcalıkları ve olanakları, kendileriyle aynı etnik gruptan veya dinden olsalar da olmasalar da iktisaden daha geri durumda olan yurttaşlarıyla paylaşmak istememektedirler.

Kestaneyi ateşten alma görevi

Güneydoğudaki yurttaşlarımızın da ülkenin diğer kesimlerindeki yurttaşlarıyla paylaşmak istemedikleri bir şeyler mi vardır? Tam tersine çok açıktır ki bugün için ekonomik zenginlikler ve olanaklar ülkenin batısındadır. Bu yüzdendir ki iç göç, doğuya veya güneydoğuya doğru değil, batıya doğrudur. Dünyanın dört bir yanında giderek büyüyen yığınların, aş ve iş için "kaçak" damgası yemeyi ve bin bir türlü tehlikeyle boğuşmayı göze alarak vize duvarlarını aşma mücadelesi verdiği bir dönemde, güneydoğudaki yurttaşlarımızın

kendilerini yeni vize duvarları arasına gömmek istemelerinde çıkarlarına uygun düşen bir neden elbette ki bulunamaz.

İstanbul ve İzmir'e girişi vize kaydına bağlamayı, Belediye başkanlıkları döneminde Burhan Özfatura ile **Tayyip Erdoğan** savunmuşlardı, Tayyip beyin bunu daha sonra da tekrarladığı oldu. Ancak, bu yolla korunmak istenen, herhalde güneydoğudaki yurttaşlarımızın çıkarları değildi.

Belki bazı güçler, bölgenin suyunun ve muhtemel petrol kaynaklarının kendileri için güçlü bir ekonomik temel sağlayacağına dair hoş masalları bazı kulaklara fısıldıyor olabilirler. Ne var ki hayal ettikleri ayrılmayı sağlayabildikleri takdirde bölgenin olanaklarının kimin eline geçeceğini de daha şimdiden itiraf etmiş bulunuyorlar. AB Komisyonu'nun 6 Ekim 2004 tarihli "ilerleme raporu" ile birlikte yayınladığı "Türkiye'nin üyeliği perspektifinden kaynaklanan hususlar" başlıklı raporunda Dicle ve Fırat havzasının uluslararası yönetim altına (yani küresel egemenlerin emirleri altına) konulabileceği öngörülmüştür. Dolayısıyla, bölge halkına layık görülenin, kestaneyi ateşten alma rolünden ibaret olduğu bugünden bellidir.

Sürüden ayrılan kuzu

Öyle görünüyor ki bölünme hayallerinin gerçekleşmesi halinde güneydoğumuzda yaşayan yurttaşlarımızın karşılaşacağı felaketler, yalnızca bazı maddi ve ekonomik kayıplardan ibaret kalmayacaktır. Sürüden ayrılacakların başına gelecek olanların boyutunu kestirmek zor olmasa gerektir. Komşusu Araplarla kanlı bıçaklı duruma düşürülmüş, Türkiye ile bağlarını koparmış bir kukla devlete kaderini teslim etmiş olanların uğrayacağı kayıplar, salt maddi ölçülerle açıklanamaz. Etrafta intikam ve çıkar tutkusuyla yanıp tutuşan kurtlar kol gezmektedir. Atlantik ötesinden gelmiş olanların oyunlarının aleti olmanın bedeli, çok ağır sonuçlar doğurabilir ve bu durumda dost bir komşu aramak boşuna olabilir.

Acaba **Asala ile PKK arasında zaman zaman kurulmuş olan işbirliği**ne bakarak Ermenilerin Kürtlerle dost olduğu ve bu ilişkinin kurgulanmakta olan kukla devletin geleceği açısından önem taşıdığı söylenebilir mi? Ermenistan'ın bu konudaki gerçek tavrı pek gizlenmiyor. Fransızların ünlü *Le Monde* gazetesinin 2005 yılının Nisan ayı ortalarında yayınlanan ekinde, Claire Moudian isimli Ermeni asıllı olduğu anlaşılan bir yazar, **Ermenilere karşı uygulandığı ileri sürülen sözde soykırımın asıl faillerinin Kürtler olduğunu** yazmıştır. Böyle bir bakış açısının sonuçlarının ne olacağını kestirmek zor olmasa gerek.

4 Mart 1999 tarihinde *International Herald Tribune*'de çıkan bir haber, bu açıdan çok düşündürücü olması gereken acı bir olayı gözler önüne sermiştir. (Thomas Goltz, "The Kurds Are Far From Ethnic Monolith") Habere göre, Azerbaycan-Ermenistan savaşı sırasında, Yukarı Karabağ'da Kelbecer'de doğup büyümüş olan Kürtler, Ermeniler tarafından tam bir etnik temizliğe uğratılmışlardır.

Güneydoğumuzdaki yurttaşlarımızı karanlık bir geleceğe mahkûm etmek amacıyla yaygınlaştırılmak istenen safsatalardan biri de Kürtlerin Yahudilerle akraba oldukları iddiasıdır. Böylece, yeni akrabalar keşfetmiş olacak bazı yurttaşlarımızın bin yıllık kardeşleriyle bağlarını daha kolay koparmalarının sağlanacağını umuyor olabilirler. İçeride Soros desteğiyle yaşayan vakıflardan birinin de bu safsataya hizmet eden sözde bilimsel etkinlikler düzenlemesi de anlamlıdır. Bu ırkçı iddia, bir safsatadan ibaret olmasa bile, ırksal akrabalığın pratik hiçbir anlamının bulunmadığına dair yanı başımızda cereyan eden dramın gizlenmesi mümkün değildir. Eğer akrabalık kâr etseydi, Yahudilerin, ırksal açıdan en yakın akrabaları olan Arapların başına getirdikleri nasıl açıklanabilirdi!

Bu oyun tutacak mıdır?

Bu günden görülmektedir ki bölücü terör örgütünün faaliyet gösterdiği bölge halkına verdiği zarar, bölgenin çok muhtaç olduğu üretim ve yatırım sağlayıcı girişimlere indirdiği darbe ile sınırlı değildir.

Yapılması gereken Türkiye'yi bir bütün olarak yoksullaştıran ve dengesizleştiren küresel dayatmalara karşı omuz omuza vererek direnmek olması gerekirken, bu dayatmaların arkasındaki güçlerin oyunlarına alet olmanın anlaşılır bir tarafı bulunmamaktadır.

Bu durumdan yararlananların, terör örgütüne sağladıkları desteğin her geçen gün yeni bir kanıtına tanık olduğumuz emperyalist güçler olduğu ortadadır. Bu güçler, besbelli ki küresel egemenliklerini korumak ve tırnaklarını yeryüzüne biraz daha derinden geçirebilmek için "böl, yönet" politikalarına hız vermek zorunluluğunu duymaktadırlar.

Ne yapmak istediklerini Condoleezza Rice, 7 Ağustos 2003 tarihinde *The Washington Post*'ta "Fas'tan Çin sınırına kadar 22 ülkenin siyasi ve ekonomik coğrafyasının değiştirilmesi"ni amaçladıklarını -o tarihte cumhurbaşkanının güvenlik danışmanı sıfatıyla- açıklayarak ortaya koymuş bulunuyor.

Karşı karşıya bulunduğumuz sorun, Yugoslavya'da, Irak'ta sergilenen bu oyunun, Türkiye'de tutup tutmayacağıdır.

Öyle anlaşılıyor ki onlar, güneydoğumuzdaki yurttaşlarımızın İngilizlere maşalık etmiş bulunan **Şeyh Sait'in çocukları** olduğunu sanmaktadırlar.

Yanılıyorlar.

Güneydoğumuzdaki yurttaşlarımız, Atatürk'le birlikte emperyalizme karşı göğsünü siper etmiş olan;

Tuncelili Dişab Ağa'nın torunlarıdır...